

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

معاونت آموزش

مدیریت امتحانات

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۸

پاسخنامه

پایه :	۵	موضوع :	فقه ۴
تاریخ :	۸۸/۳/۲۸	ساعت :	۱۸

نام کتاب: شرح لمعه، از هنا مسائل تا پایان کتاب نکاح

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. لو ادّعی زوجیّة امرأة و ادّعت اختها علیه الزوجیّة ..... الف ۳۸۸

- ☐ ا. حلف علی نفی الزوجیّة المدّعیة ■
☐ ب. حلف علی زوجیّة الأخت
☐ ج. حلفت علی نفی زوجیّة الاخت
☐ د. حلفت علی زوجیّة نفسها

۲. کدام گزینه با مصاهرت حرام نمی‌شود؟ ج ۴۰۹

- ☐ ا. زوجة الاب علی الابن
☐ ب. زوجة الابن علی الاب
☐ ج. ابنة المعقود علیها من غیر دخول ■
☐ د. ابنة الموطوءة

۳. زن مسترابة کیست ؟ در متعه، عدّه زن مسترابة چقدر است ؟ ب ۴۴۵

- ☐ ا. زنی که در مورد عادتش شک وریب دارد - چهار ماه و ده روز
☐ ب. زنی که حیض نمی‌شود ولی در سنّ کسانی است که حیض می‌شوند - چهل و پنج روز ■
☐ ج. زنی که بیش از حد معمول حیض می‌شود - دو ماه و پنج روز
☐ د. زنی که در دوران بارداری حیض می‌شود - تا زمان وضع حمل

۴. لو شرط فی العقد ما یُخالف الشرع ..... ب

- ☐ ا. فالعقد باطل
☐ ب. لغی الشرط وصحّ العقد والمهر ■
☐ ج. فسد الشرط والمهر وصحّ العقد
☐ د. فلهما خيار الفسخ

تشریحی:

* «يَحْرُمُ بِالرَّضَاعِ مَا يَحْرُمُ بِالنَّسَبِ»

۱. این قاعده را کاملاً توضیح داده و چهار شرط از شروط حرمت رضاعی را نام ببرید .

هر نسبیتی که باعث حرمت نسبّی می‌شود ، هکذا همان نسبت نیز در باب شیر دادن ، باعث نشر حرمت می‌شود. مثلاً عمه نسبّی بر مرد حرام است هکذا عمّه رضاعی ، یا همانگونه که برادر زاده نسبّی برانسان حرام است هکذا برادر زاده رضاعی . (۱ نمره)

شروط هفتگانه جهت حرمت رضاعی : ۱ . بشرط کونه عن نکاح . ۲ . صدور اللبن عن ذات حمل او ولد . ۳ . الاقوی اعتبار حیاة المریضة . ۴ . أن ینبت اللحم او یشد العظم . ۵ . أن یکون المرتضع فی الحولین . ۶ . أن لا یفصل بین الرضعات برضاع اخرى . ۷ . أن یکون اللبن لفحل واحد . (۱ نمره)

* «لا ینکح ابوالمرتضع فی اولاد صاحب اللبن ولادةً ورضاعاً وکذا لا ینکح فی اولاد المریضة ولادةً» . ۴۰۷

۲. فرع فوق را با دلیل آن کاملاً توضیح دهید .

پدر بچه شیر خوار حق ندارد با فرزندان نسبّی ورضاعی ، مرد صاحب شیر، ازدواج کند و نیز پدر بچه شیر خوار حق ندارد با اولاد نسبّی مریضة، نکاح کند.

به علت این که دختران صاحب اللبن و مریضه به واسطه شیر خوردن مرتضع با مرتضع خواهر می‌شوند و خواهر فرزندی بر پدر آن فرزند حرام است.

* «ولا يقع بالمتعة طلاق ولا ایلاء لأن من لوازم الإیلاء المطالبة بالوطی وهو منتف وبانتفاء اللازم ينتفی الملزوم». ٤٤٢

٣. ضمن توضیح واژه ایلاء ، دلیل عدم وقوع ایلاء در متعه را بیان کرده، لازم و ملزوم را در عبارت تعیین کنید .

الف: ایلا آن است که مرد به قصد اضرار به زن ، قسم بخورد که تا مدتی (بیش از ۴ ماه) زوجه اش را وطی نکند .

ب. دلیل عدم وقوع ایلا در متعه آنست که در صورت ایلاء زن می تواند به حاکم شکایت کرده و مطالبه وطی کند و آنوقت حاکم مرد را مهلت می دهد که از قسم خود برگردد و همسرش را وطی کند . ولی در متعه ، زن حق مطالبه وطی ندارد.

ج . لازم : حق مطالبه وطی   ملزوم : ایلاء

* «لو أَرْضَعَت كَبِيرَهُ الزَّوْجَتَيْنِ صَغِيرَتَهُمَا حُرْمَتَا اِبْدَاعِ الدَّخُولِ بِالْكَبِيرَةِ». ٤٤٨

٤. فرع فوق را با دلیل آن توضیح دهید.

مردی دو همسر دارد اولی زنی است شیرده و دومی دختری است شیر خوار، حال اگر همسر بزرگتر به همسر شیر خوار آن مرد شیر دهد (البته شیری که از این مرد نباشد) در صورتی که به همسر بزرگتر دخول کرده باشد آن دو همسر هر دو بر مرد حرام ابدی می شوند .

اما کبیره : زیرا او مادر زن رضاعی آن مرد شده و یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب.

اما صغیره : زیرا او ربیبۀ مرد است و ربیبۀ بر انسان حرام ابدی است .

* «وَيَصِحُّ الْعَقْدُ الدَّائِمُ مِنْ غَيْرِ ذِكْرِ الْمَهْرِ فَإِنْ دَخَلَ بِهَا فَمَهْرُ الْمَثَلِ وَإِنْ طَلَّقَ قَبْلَ الدَّخُولِ فَلَهَا الْمَتْعَةُ». ٤٦٢

٥. با توجه به عبارت، اصطلاحات زیر را توضیح دهید: «تفویض البضع - مهر المثل - مهر المسمی - متعه»

الف: تفویض البضع: عقد نکاحی که در آن ذکری از مهریه نشده است. ب: مهر المثل: مقدار مالی که برای امثال آن زن از نظر نسب و سن و عقل و بکارت و سایر صفات قرار داده می شود . ج: مهرالمسمی: مقدار مهریه تعیین شده در عقد نکاح . د: متعه: مالی که مرد به زن می دهد تا از آن بهره ببرد (در صورتی که در عقد ، ذکری از مهریه نشده است)

٦. چهار عیب از عیوب زن و مرد را که مجوز فسخ نکاحند ، نوشته و حکم تجدید این عیوب بعد از عقد را بیان کنید. ٤٧٦

الف : عیوب مرد عبارتند از : جنون ، خِصاء ، جَبْ ، (مقطوع الذکر) عَنَن ، جذام .

عیوب زن : جنون ، جذام ، برص ، عمی ، اقعاد ، قرن (استخوانی در فرج که مانع وطی است) ، افضاء ، رتق و ...

ب : در صورت پیش آمدن این عیوب پس از عقد ، حق فسخ نکاح ثابت نیست .

٧. اصطلاحات «قسم» و «نکاح شغار» را تعریف کرده و فرق بین نشوز و شقاق را بنویسید. ٤٨٥

قسم : اینکه شوهر ، شب های خود را بین همسرانش تقسیم کند .

نکاح شغار : ان یزوج کل من الولیین الآخر علی أن یکون بضع کل واحدة مهراً للآخری .

فرق نشوز و شقاق : ناسازگاری اگر یک طرفه باشد (یا از طرف زوجه و یا از طرف زوج) نشوز است و اگر از دو طرف باشد، شقاق است .

* «الصدَّقُ یُملَکُ بأجمعه للزوجة بالعقد ملکاً متزلزلاً ویستقرُّ بأحد امور اربعة ، الدخول اجماعاً وردة الزوج عن فطرة و موته و موتها فی الاشهر». ٤٦٥

٨. ملکیت متزلزل را توضیح دهید. اسباب چهارگانه استقرار مهریه را بیان کنید .

زن بواسطه عقد، مالک جمیع مهر می شود مشروط به اینکه یکی از اسباب استقرار مهریه وجود یابد والا ملکیت او نسبت به جمیع مهریه مستقر نخواهد بود .

اسباب چهار گانه : دخول اجماعاً - ارتداد فطری زوج - مرگ شوهر - مرگ زن بنا بر مشهور .

❖ «لا تَحِلُّ الحُرَّةُ عَلَى الْمُطَّلَقِ ثَلَاثًا إِلَّا بِالْمُحْلَلِّ ، اما المطلقه تسعاً للعدة ينكحها رجلان بعد الثالثة والسادسه ، فإنها تحرم ابداً». ٤٢٤

٩. فرع فوق را كاملاً توضیح دهید و طلاق عدی را تعریف کنید .

الف: زنی که شوهرش او را سه بار طلاق داده است (به گونه ای که بین آن سه طلاق ، دو رجوع فاصله شده باشد) بر شوهر حرام است مگر اینکه آن زن با مرد دیگری نکاح کرده و مورد وطی قرار گیرد. زنی که نه طلاق عدی داده شده باشد به گونه ای که پس از طلاق سوم و ششم محلی داشته باشد بر شوهر اول خود با طلاق نهم حرام ابدی می شود.
طلاق عدی: طلاقی که زوج در عده به زن رجوع کرده، او را وطی کند.